

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ЗАХИСТУ РОСЛИН, БІОТЕХНОЛОГІЙ
І ЕКОЛОГІЇ**

ЗБІРНИК

матеріалів доповідей

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ**

І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

**«ЕКОЛОГІЯ – ФІЛОСОФІЯ ІСНУВАННЯ
ЛЮДСТВА»**

19-20 квітня 2023 р.

Київ – 2023

УДК 113/119: 502/504

E45

Збірник містить матеріали доповідей учасників ІХ Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Екологія – філософія існування людства», що проходить 19-20 квітня 2023 р. на базі кафедри екології агросфери та екологічного контролю факультету захисту рослин, біотехнологій та екології Національного університету біоресурсів та природокористування України.

Мета конференції - підвищення ефективності та якості наукових досліджень, підтримки зв'язків у науковій галузі серед студентів, аспірантів, молодих вчених вищих аграрних навчальних закладів України та країн Європи, представлення, обговорення та використання результатів досліджень.

Матеріали конференції надруковані в авторській редакції, автори несуть відповідальність за поданий матеріал.

Організаційний комітет: Кондратюк В.М., Коломієць Ю.В., Наумовська О.І., Паламарчук С.П., Строкаль В.П.

Відповідальні за випуск: Паламарчук С.П., Наумовська О.І.

Ухвалено вченою радою факультету захисту рослин, біотехнологій та екології (протокол №8 від 20 квітня 2023 р.).

УДК 502.211:582(477.411)

**ВПЛИВ АНТРОПОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ФІТОЦЕНОЗИ
ГОЛОСІЇВСЬКОГО ПАРКУ ІМ. МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО**

*Скрит С.І., студентка 4 курсу, факультету захисту рослин, біотехнологій та екології
Сальнікова А.В., кандидат с.-г. наук, старший викладач кафедри загальної екології,
радіобіології та безпеки життєдіяльності
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Парк імені Максима Рильського – це парк пам’ятка садово-паркового мистецтва, розташований у Голосіївському районі міста Києва, який використовується для рекреаційних цілей. Проте, територія парку піддається постійному антропогенному

навантаженню, що негативно впливає на фітоценози, які внаслідок цього втрачають свої першочергові функції та властивості. Найбільшу площу парку ім. Максима Рильського складають лісові насадження, які виконують ряд важливих функцій, зокрема, захист ґрунтів від ерозії, регулювання водного стоку, продукування кисню, поглинання двоокису вуглецю, збереження біорізноманіття, затримують частину атмосферних опадів, конденсують водяну пару, затримують пил, регулюють вологу та баланс поживних речовин у ґрунті [1].

Основною причиною негативного впливу на фітоценози природного парку імені Максима Рильського є забудова (збудова сягає 90%) та міська інфраструктура, велике рекреаційне навантаження в зв'язку із високим числом відвідування. В тому числі, антропогенне навантаження на парк зумовлене викидами підприємств енергетики, викидами від автомобільного транспорту, забрудненням поверхневих та підземних вод, водною і вітровою ерозією, яроутворенням та будівництвом. Відповідно, на фітоценози парку постійно діє шумове забруднення, забруднення повітря, ґрунту та ставків, які розташовані на його території [2]. Тривале надмірне рекреаційне навантаження та щільне прокладання туристичних стежок спричинило деградацію фітоценозів парку.

Антропогенно перетворені екосистеми, як і природні, не втрачають своєї здатності надавати екосистемні послуги, тобто вони впливають на регуляцію екологічних процесів (як прямо, так і опосередковано), забезпечують організми ресурсами трофічними, просторовими, а також задовольняють культурні та духовні потреби людини. На можливість надавати ці послуги значно впливає генетичне, видове та екосистемне біологічне різноманіття [3].

До чинників урбаністичного впливу на Голосіївський парк ім. Максима Рильського відносяться:

- 1) нерегульоване рекреаційне навантаження (велика кількість та щільність туристичних стежок парку);
- 2) заїзд автотранспорту на територію парку та каскаду озер;
- 3) масовий неорганізований відпочинок у вихідні й святкові дні (засмічення парку, розведення вогнищ, зниження дерев і кущів, витоштування травостою);
- 4) нецільове використання території лісу (організація стихійних сміттєзвалищ, несанкціонована рубка, стоянка та мийка автомобілів);
- 5) весняне та осіннє спалювання опалого листя та травостою;
- 6) щільна житлова і промислова забудова та розвинута дорожньо- транспортна мережа навколо парку;
- 7) Скидання каналізаційних стоків та забруднення озер на території парку.

Угрупування фітоценозів парку ім. Максима Рильського сформовані деревними породами: ялівець, туя, граб, верба, дуб, береза, тополя, клен, акація та бук. Трав'яний покрив паркових ділянок утворюють лучні та рудеральні види: Подорожник великий (*Plantago major* L.) Кропива дводомна (*Urticadioica* L.), Квасениця пряма (*Xanthoxalis dillenii* (Jacq.)), Чистотіл звичайний (*Chelidoniummajus* L.), Кульбаба лікарська (*Taraxacum officinale* Webbex Wigg.), Лобода біла (*Chenopodiumalbum* L.), Лопух великий (*Arctiumlappa* L.), Грястиця збірна (*Dactylis glomerata* L.) та інші.

Дослідження показали, що дослідні ділянки, які розташовані у зоні безпосереднього впливу автомобільного транспорту характеризуються малочисельним та збідненим флористичним складом на відміну від інших ділянок парку. Використання методу біоіндикації за допомогою лишайників також свідчить про забруднення атмосферного повітря поблизу деяких дослідних ділянок, що виявлялось у зменшенні видового складу та чисельності лишайників.

Дослідження антропогенного навантаження на фітоценози Голосіївського парку ім. Максима Рильського показав, що найбільш негативно впливає на ріст і розвиток рослин парку забруднення атмосферного повітря від пересувних та стаціонарних джерел забруднення.

Література:

1. Шищенко П. Г. Екосистемна цінність Голосіївського лісу як міської природоохоронної території: причини і наслідки деградації / П. Г. Шищенко, О. П. Гавриленко, Є. Ю. Циганок. // Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – 2019. – С. 10.
2. Мойсеєнко О. П. Шляхи оптимізації діяльності національного природного парку «Голосіївський» / О. П. Мойсеєнко. // Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – 2014. – С. 10.
3. Are urban systems beneficial, detrimental or indifferent for biological invasion? / [M. W. Cadotte, S. L. Yasui, S. Livingstone та ін.]. // Biol Invasions. – 2017. – №3489. – С. 19